

1 ponedjeljak, 19.06.2006.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženik je ušao u sudnicu]
4 ... Početak u 09.10h
5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasjedanje.
7 Izvolite sjesti.
8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro.
9 U petak su strane razgovarale o nalogu za raspored. Vijeće ga je
10 razmotrilo i promijenilo uzevši u obzir ono što je brinulo strane i što su
11 strane zahtijevale, a na sljedećoj sjednici ćemo pročitati taj nanovo napisani
12 nalog o rasporedu.
13 Gospodine Black, imate riječ.
14 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Ako nema preliminarnih
15 pitanja, pozvat ćemo sljedećeg svjedoka, a to je Sanja Buntić.
16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu.
17 [Svjedokinja je ušla u sudnicu]
18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim svjedokinju da dâ svečanu
19 izjavu.
20 SVJEDOKINJA: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
21 ništa osim istine.
22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Izvolite sjesti.
23 Možete početi, gospodine Black.
24 SVJEDOKINJA: SANJA BUNTIĆ
25 Ispituje g. Black:
26 [Tužitelj ispituje putem prevoditelja]
27
28
29
30

- 1 P: Dobro jutro, gospođice Buntić.
- 2 O: Dobro jutro.
- 3 P: Znam da dobro razumijete i govorite engleski, no da biste radije
4 svjedočili na hrvatskom. Da li je to tačno?
- 5 O: Da.
- 6 P: Da li dobivate prevod kao što treba?
- 7 O: Da, hvala.
- 8 P: Ako u bilo kojem trenutku neko od mojih pitanja ne bude jasno ili ako
9 nema nikakvog smisla, molim Vas da mi to kažete i onda ću ja pokušati da ga
10 postavim na jasniji način. Da li ste me razumjeli?
- 11 O: /prijevod engleskog transkripta: "Da."/
- 12 P: Molim Vas da za zapisnik kažete svoje puno ime.
- 13 O: Zovem se Sanja Buntić. Rođena sam 1969. godine u Sarajevu.
- 14 P: U Sarajevu ste živjeli negdje do 1994. godine, kad ste se preselili u
15 Zagreb. Da li to tačno?
- 16 O: Da, tačnije do desetog mjeseca 1994. godine.
- 17 P: Možete li nam, ukratko, reći zašto ste otišli iz Sarajeva i preselili
18 se u Zagreb?
- 19 O: Pa, u Zagreb sam došla, ustvari, za...zato što sam se željela vratiti
20 nekom normalnom životu, jer život u Sarajevu u tom periodu je bio sve samo ne
21 normalan. U biti, razmišljala sam o tome da sve to nema neki smisao i željela
22 sam imati neki cilj, nešto čemu ću se moći posvetiti i ne razmišljati o nekim
23 stvarima koje, u biti, normalan čovjek ne može razumjeti. Tako da sam, ovaj...
24 odlučila nastaviti studirati fakultet elektrotehnike koji sam počela u Sarajevu
25 - bila treća godina. Međutim, nažalost, taj fakultet je bio lociran u srpskom
26
27
28
29
30

1 dijelu Sarajeva, u biti, u predgrađu Sarajeva, a to je bilo jedno malo selo koje
2 nije imalo osnovne škole, a imalo je fakultet. Tako da, u biti, svi dokumenti
3 koje sam imala, koji su vezani za fakultet, su ostali na tom fakultetu jer je na
4 fakultetu bio, ustvari, Krizni štab srpske vojske ili što već, a i svi dokumenti
5 su uništeni - indeks, i tak' to.

6 A, ovaj... poslije sam, znači, morala u Zagrebu ponovo ići na prijemni,
7 što je onak' bilo dosta iritirajuće za mene, pogotovo nakon tol'ko godina, i
8 morala sam ispočetka nastaviti studirati. I, ovaj... ispočetka je bilo jako
9 teško, tak' da nakon pet-šest mjeseci, baš kad sam se navikla, u biti, na život
10 u Zagrebu, na neki normalan život, okrenula sam se budućnosti, onda baš desio se
11 taj 02.05.1995. godine.

12 Ujutro... To je bio jako lijep dan, sunčan. Pošla sam na predavanje.
13 Pošla sam ranije nego inače, tak' da sam došla do glavnog trga, Trga bana
14 Jelačića - znači sami centar grada - sam odlučila uzeti... prošetati se malo
15 do... do glavnog kolodvora i nastaviti dalje tramvajem. Međutim, u biti, do tog
16 glavnog kolodvora nisam uopće niti došla jer negdje oko 10 sati ujutro sam
17 osjetila, ustvari, čula sam zvuk granate i čisto instinktivno sam se bacila na
18 tlo. I onda sam osjetila jak udarac u glavu i predjel trbuha.

19 Znači bila sam već na tlu i vidjela sam ne...neposredno u mojoj blizini
20 jedno auto je eksplodiralo i oko mene je bilo dima, prašina. U pozadini sam čula
21 vrisak žena, djece. Bila je panika, kaos, što je bilo iznenada sve.

22 Nakon nekol'ko minuta, koje su mi se činile jako duge, onda osjetila sam
23 da me neko doziva. To su bila dvojica policajaca koji su vidjeli eksploziju
24 automobila i mislili su da je možda netko stradao u blizini, da vide što se

25

26

27

28

29

30

1 desilo. I onda su me uočili i ovaj... pomogli su mi da ustanem i pomogli su da
2 dođem do skloništa koje se nalazilo u policijskoj stanici, znači prvo
3 policijskoj stanici, koja je locirana na Strossmayerovom trgu - to je sami
4 centar znači Zagreba. I ovaj... i tamo su me, znači, uveli u sklonište koje je
5 već bilo skoro puno. Bilo je dosta djece, žena - onak' svi su paničili. Nije
6 bilo ne... teže povrijeđenih. Uglavnom to su bili, ovaj... komadići granata
7 il'... zatim kuglica od zvončića.

8 I tak' - stala sam jer nisam tol'ko osjetila tol'ko bolove. I onda mi je
9 jedan mladić, ustvari, prišao i... valjda je vidio da sam jako bli...blijeda i
10 jaknu mi raširio. I onda je vidio da je sve krvavo i ponovo je zovnuo policajce
11 da zo... da zovu hitnu pomoć. I onda su oni zvali i ovaj... nakon pet-deset
12 minuta je došla hitna. Međutim bila je puna, tak' da je produžila. Zatim... oni
13 su već počeli paničiti jer već mi je bilo jako loše. Onda su u međuvremenu došli
14 i neki novinari koji su se tu našli, u samom centru grada, sasvim slučajno, i
15 neki turisti. Onda me jedan od njih pitao čak kao: "*Can I take a picture?*"
16 Gledala sam u njega, nisam mogla vjerovati. I o...ok, on je to nešto slikao i
17 poslije sam vidjela tu sliku - bila je u novinama.

18 I poslije je znači došla hitna. U hitnoj je već bilo dvoje ljudi. To su
19 bili mladić i djevojka. Mladić je bio jako teško povrijeđen - problemi s
20 plućima, a djevojka lakše. Djevojka je jako paničila. Onda... molila je vozača
21 da požuri čim prije jer meni je isto bilo loše. I onda smo došli do bolnice koja
22 se nalazila blizu centra. Međutim tamo je bilo jako puno ljudi - isto je bila
23 panika, kaos - nisu nas mogli primiti jer više nisu imali prostora. I onda su
24 nas zamolili da odemo u drugu bolnicu, koja se nalazila u neposrednoj blizini.

25 Onda smo opet došli do te bolnice - također ista situacija. Bilo im je
26 žao, ali nisu mogli niš' napraviti. I onda smo otišli do treće bolnice i onda su

27
28
29
30

1 nas tu jedva primili. Isto je tak' dosta bilo ljudi. Ostavili su... Nisu imali
2 dovoljno pomoćnih kreveta za nas, pa su... stavili su plahu na pod, na tlo
3 znači. Zamolili su nas... Dole su nas... stavili su nas na pod i skinuli su svu
4 odjeću s nas. Pitali su nas neke osnovne stvari, pošto smo obadvoje - i taj
5 dečko, taj mladić, i ja - smo bili svjesni i teže povrijeđeni, i onda su na s
6 pitali neke osnovne podatke: kak' se zovem, kol'ko imam godina, da l' smo
7 alergični na nešto, da l' smo nešto... šta smo doručkovali. I, ovaj... poslije
8 toga su nas odveli na rendgen i nakon rendgena odmah hitno na operaciju. I ne
9 znam, to je trajalo par sati, operacija, i onda sam se poslije probudila u šok
10 sobi.

11 P: Mogu li na trenutak da Vas prekinem?

12 Koje je bilo ime te bolnice u koju ste primljeni, u kojoj ste imali
13 operaciju?

14 O: Znači prvo sam došla u traumatološku bolnicu. Tu nas nisu mogli
15 primit. Zatim sam došla na "Rebro". To je isto bolnica blizu. I treća bolnica -
16 ta gdje su nas primili - to je bila bolnica "Merkur", koja se nalazi u Zajčevoj
17 ulici u Zagrebu.

18 P: Sada bih htio da Vam postavim pitanja o nekoliko lokacija koje ste
19 spomenuli, prije nego što nastavimo sa Vašom pričom.

20 Vi ste spomenuli Trg bana Jelačića. Možete li da opišete šta se nalazilo
21 na Trgu bana Jelačića i kakva je bila atmosfera na trgu?

22 O: Pa, svaki grad ima nešto... nešto svoje što ga izdvaja od drugih
23 gradova, a što se tiče Zagreba, definitivno to je Trg bana Jelačića. To je samo
24 srce grada, središte znači. Na samom trgu, u biti, dominira statua bana Jelačića
25 na konju. Zatim tu je vel'ki sat, u biti, okupljalište mladi', pogotovo mladi'.
26 Naprimjer, ak' želite s nekim da se nađete u Zagrebu, onda: "Gdje ćemo se naći?"
27 - "Nađemo se na Trgu bana Jelačića, kod sata."

28
29
30

1 Zatim tu je veliki plan grada. U neposrednoj blizini je zagrebačka
2 katedrala, zatim Gornji grad, plac - vel'ki tržni centar - zatim tu se
3 neizostavne bakice, kumice sa... - kak' kažu Zagrepčani, kumice - sa cvijećem,
4 koje prodaju cvijeće. Zatim tu se nalazi ulica sa kafićima koja je omiljena...
5 omiljeno okupljalište mladih i tak...

6 Taj dan... taj dan na placu nije bilo nikakvih grupa il' ovak... - još
7 uvijek znaju biti neke gostujuće grupe iz drugih zemalja. Zatim tu je jedna
8 vel'ka fontana i tak... Vjerojatno podsjeća na mnoge veće gradove drug... u
9 drugim zemljama.

10 P: Da li je Ilica blizu Trga bana Jelačića?

11 O: Ilica prolazi Trgom bana Jelačića. To je inače najduža ulica u
12 Zagrebu. U biti, povezuje Trg bana Jelačića sa zapadnim dijelom Zagreba. Proteže
13 se kroz skoro čitav grad.

14 P: Možete li, ukratko, da opišete Ilicu? Kakva je tamo bila atmosfera?
15 Zašto ljudi odlaze, šta rade tamo kad idu na Ilicu?

16 O: Ilica je ne tak' velika uli... ne tak' široka ulica. S obje strane se
17 nalaze razne prodavnice, šoping... šoping centri, *souvenir shops*, zatim
18 restorani, sve ono što... sve ono, u biti, što sačinjava neki grad moderan,
19 ustvari. Ustvari, nadovezuje se na stari dio grada, ustvari, neka spojnica, neka
20 veza između starog i novog grada.

21 P: Hvala Vam. Poslednje pitanje o lokacijama.

22 Rekli ste da ste išli pješke na fakultet. Gdje ste se nalazili kada ste
23 čuli granatiranje i kada ste zadobili ove povrede?

24 O: Ja sam izišla iz tramvaja znači na Trgu bana Jelačića, jer sam
25 stanovala u neposrednoj br...blizini, petnaest minuta od Trga bana Jelačića, i
26 onda sam na... na Trgu bana Jelačića znači izišla iz tramvaja i odlučila sam
27 presjeći, znači prošetati se od Trga bana Jelačića prema kolodvoru, što je jako

28
29
30

1 blizu. Možda mi je trebalo deset minuta da bi' uhvatila drugi tramvaj za... za
2 fakultet, da bi došla do fakulteta.

3 A taj trg na kojem sam stradala isto je jako posjećen trg, jedan isto od
4 omiljenih okupljališta mladih, znači Strošmay...Strossmayerov trg, koji se
5 nalazi u blizini, ovaj... Trga bana Jelačića, na Zrinjercu.

6 P: Hvala Vam.

7 Prije nego što sam Vas prekinuo, opisivali ste kako ste išli na
8 operaciju, a sljedeće čega se sjećate je to da ste se probudili u intenzivnoj
9 njezi. Koliko dugo ste ostali u intenzivnoj njezi u toj bolnici?

10 O: Na intenzivnoj njezi sam ostala negdje oko deset dana. Ja mislim
11 sedam dana... tako. U biti, sve dok sam se kol'ko-tol'ko osjećala abdominalno
12 dobro, a... Međutim poslije se sve zakompliciralo. Imala sam problema sa plućima
13 i onda su me morali prebaciti. Više mi nisu mogli pomoći u tom odjelu intenzivne
14 njege.

15 P: A kuda ste otišli kad ste bili otpušteni iz bolnice "Merkur"?

16 O: Znači, prvo sam iz odjela inter...intenzivne njege otišla na odjel u
17 toj istoj bolnici i tu su mi radili, ustvari, prvi put su mi radili vernaže
18 /sic/, znači iz pluća, koja nije uspjela, zatim punkcije, nekoliko punkcija,
19 koje također nisu uspjele jer, u biti, taj sadržaj koji sam imala u plućima, ta
20 tekućina, i ne znam, razni hematomi, nisu se mogli evakuirati, tako da, u biti,
21 trebali su pomoć nekog pulmologa baš specijaliziranog za tu vrstu bolesti.
22 Znači, ovaj... nakon što sam abdominalno bila dobra, u dva sata ujutro, ja
23 mislim

24

25

26

27

28

29

30

1 da je to bio 11.05., je došao pulmonalni kirurg iz bolnice "Jordanovac", koji je
2 došao da me... da vidi me, da pregleda me, jer su ga oni kontaktirali, molili ga
3 da dođe. Znači on, i u prisustvu kirurga koji me operirao, je uočio da ipak
4 abdominalno bi' se mogla prebaciti kod njih, što se tiče povreda trbuha, jer to
5 je, ono, relativno dobro bilo sanirano. Zatim... i onda su odlučili da to isto
6 jutro, znači u sedam sati trebam doći u bolnicu u Jordanovac. I to se... i došli
7 su po mene, znači hitna pomoć iz te bolnice je došla u sedam sati ujutro u
8 "Merkur" i tak' sam s njima... tako su me odvezli do... do bolnice "Jordanovac".
9 Tu su me odma' čekali.

10 Radili su mi ultrazvuk... ultrazvuk pluća, ultrazvuk abdomena, i onda su
11 se uvjerali da je sve u redu s... sa abdomenom. I, ovaj... i onda su mi odma'
12 radili drenažu, operaciju, i usput su mi još... Ne, nakon toga su mi... nakon
13 par dana što sam bila dobro, onda su mi zašili... zašili su mi, u biti, ovaj...
14 ranu koju sam imala na nozi, na natkoljenici, kao posljedicu vel'kog gelera,
15 koji se, u biti, zaustavio do bedrene kosti. I bila sam, ono... rekli su mi da
16 još nisu vidjeli nekoga tko je tako sretan. U biti sam mogla ostati bez noge, a
17 ovaj... Onda su mi zašili to i sanirali.

18 I usput su mi još izvadili neko'ko gel... Imala sam par kuglica
19 gel...gelera u glavi koji nisu oštetili nijedan centar, srećom, tak' da su mi to
20 isto izvadili.

21 P: Kada su doktori izvršili operaciju na Vašim plućima, jesu li Vam
22 rekli šta su tada mislili, kakvi su izgledi za uspjeh te operacije?

23 O: Pa, u biti, 99% su bili sigurni da ta... Ustvari, vjerojatnost da će
24 ta operacija uspjeti bila je deved... da neće uspjeti bila je 90%. Međutim,
25 ovaj... doista su... Bilo im je žao da mi otvaraju grudni koš pošto sam tad
26 imala samo 26 godina i, ono... a već sam imala dovoljno ožiljaka od tih drugi'
27 operacija, drenaža i punkcija. E, i onda su pokušali... - to je bilo, zaista,
28 ono, pokušaj da mi, o..., da naprave tu drenažu još zadnji put. I onda su rekli,
29 ako to ne uspije, onda će morati otvarati grudni koš. I, na sreću, uspjelo je.
30 Mislim, taj jedan posto! Onda mi nisu vjerovali... nisu mogli vjerovati. Svi su

1 bili tak' sretni, ono... Stvarno sam dosta... dosta imala pažnje i dosta
2 ljudskog razumijevanja, što mi je puno značilo, osim, normalno, medicinske
3 njege. Tak da su svi bili sretni zbog toga i, ovaj... uspjelo je.

4 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Black, dok smo na
5 području bolnice i liječenja, gospođa Buntić je rekla ranije da je nisu primili
6 prvo u traumatologiju, zatim u bolnicu "Rebro", nakon čega je poslana u bolnicu
7 "Merkur". Željela bi da znam može li da nam kaže zbog čega nije mogla da bude
8 primljena u prve dvije bolnice.

9 SVJEDOKINJA: Pa, mislim da sam djelomično već odgovorila na to pitanje.
10 Prve dvije bolnice su bile prepune. Jednostavno, nisu mi mogli... nisu bili u
11 mogućnosti da mi pruže adekvatnu medicinsku njegu jer su već... već je bilo
12 dosta pacijenata koji su imali... isto su stradali, isto kao ja, isti dan i,
13 ovaj... morali su se njima posvetiti, a jako puno bolnica ima u Zagrebu, i onda
14 su mislili da je bolje da ne riskiraju.

15 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da li su zbog tog granatiranja
16 bolnice bile toliko popunjene?

17 SVJEDOKINJA: Da, naravno, inače bi me primili da nije bilo granatiranja.
18 Bilo je sve puno. Prijem - bio je prepun. Pored onih normalnih, mislim,
19 pacijenata, koji su već boravili u bolnici, dobili su iznenada jako veliki broj
20 novih pacijenata i nisu me mogli primit zbog toga.

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam.

22 G. BLACK: [simultani prijevod] Mogu li da nastavim?

23 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, hvala Vam, gospodine Black.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Gospođice Buntić, spomenuli ste nekoliko
2 povreda, uključujući i povrede na području stomaka. Možete li da nam konkretnije
3 kažete koje ste povrede zadobili toga dana?

4 O: Pa, najgore mi je stradala jetra, u biti. Dosta je bilo gelera, tak'
5 da, u biti, neke koje su mogli izvaditi, izvadili su i zašili, a ove druge, se
6 s... bila je postojala mogućnost da vađenjem još više oštete tkivo, tako da su
7 ostavili neke dij... neke kuglice i gelere.

8 Ovaj... nakon... nakon... zbog toga sam u... u... na jedinici intenzivne
9 njege stalno sam imala temperaturu i postojala je mogućnost da organizam ne
10 prihvati strano tijelo i, ovaj... zato su me stalno kontrolirali i... i, ovaj...
11 srećom, bilo je sve u redu.

12 P: Da li su liječnici ikada uspjeli da izvade ove gelere iz Vašeg
13 tijela?

14 O: Ne.

15 P: Kada ste konačno otpušteni iz ove bolnice "Jordanovac", ove druge u
16 kojoj ste bili?

17 O: Iz bolnice "Jordanovac" sam otišla početkom šestog mjeseca. Mislim da
18 je to bio 02.06. i onda su mi preporučili da moram ići na rehabilitaciju.
19 Prep...preporučili su Varaždinske toplice i, doista, otišla sam tamo i, ovaj...
20 dosta mi je pomoglo.

21 P: Da li ste nakon toga nastavili da odlazite na neku vrstu
22 rehabilitacije, kao i na liječničke preglede?

23 O: Da, konstantno sam trebala se javljati, ići na ultrazvuk, zatim
24 rendgen, ovaj... i stalno... Pogotovo su mi stalno kontrolirali jetru. Iako je
25 to organ koji se, u biti, najbrže regenerira, al' morala sam bit stalno pod
26

27

28

29

30

1 kontrolom. Da, imala sam isto tako stalno glavobolje, pogotovo u dijelu glave
2 gdje su mi bili, ovaj... geleri, tak' da sam imala i s tim isto problema, al' u
3 odnosu na druge pre...povrede, to i nije bilo tak' primarno.

4 P: I moje zadnje pitanje za Vas jeste: možete li da nam kažete kakav je
5 uticaj taj događaj i te povrede... kakav su oni utjecaj imali na Vaš život?

6 O: Pa, na nesreću, to se desilo baš u periodu kad sam ionak' bila dosta
7 osjetljiva, ali život mora teći dalje, je l'?! Srećom da sam jako religiozna
8 osoba i, ovaj... u svemu... u svemu težim naći neki smisao, a, ovaj... a s
9 obzirom da sam imala već iskustva iz Sarajeva i dosta mojih prijatelja je
10 poginulo ili su ostali invalidi trajno vezani za kolica, onda sam još smatrala
11 da, u biti, sam imala i neku sreću u nesreći, da je bilo ljudi koji su čak i
12 gore od mene stradali, da bi trebala biti, u biti, sretna što sam živa, što sam
13 dobila drugu priliku za život.

14 P: Hvala Vam, gospođice Buntić.

15 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovim je završeno moje glavno
16 ispitivanje.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Black.

18 Gospodine Milovančeviću, izvolite.

19 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

20 Unakrsno ispituje g. Milovančević:

21 P: Svedokinjo, dobro jutro.

22 O: Dobro jutro.

23 P: Ja sam advokat Predrag Milovančević. Branilac sam optuženog Martića.
24 Sada dolazi faza Vašeg ispitivanja koja nosi naziv "unakrsno ispitivanje".
25 Odbrana će Vam postaviti neka pitanja koja bi mogla biti za nas značajna. Molit
26 ću Vas da između mojih pitanja i Vaših og...odgovora pravimo pauzu kako bi
27 prevodilačka služba mogla da uradi svoj posao.

28

29

30

1 O: U redu.

2 P: Unapred Vam hvala.

3 O: /?Nema/ na čemu.

4 P: Vi ste, svedokinjo, objasnili da ste do 1994. godine, do desetog
5 meseca, živeli u Sarajevu, i odgovarajući na pitanja tužioca, rekli ste da ste
6 prešli u Zagreb zbog toga što je život u Sarajevu bio sve samo ne normalan. U
7 vezi sa tim Vašim odgovorom je pitanje: da li je u Sarajevu od aprila 1992.
8 godine bio rat?

9 O: Da, to je općepoznato.

10 P: Da li je taj rat u Sarajevu izbio odmah nakon priznanja Bosne i
11 Hercegovine, međunarodnog priznanja Bosne i Hercegovine?

12 O: Pa, taj rat je izbio 1991., mjesec... u dev... 1991. godine. Mislim
13 da je to bio kraj četvrtog mjeseca. Sad, ja mislim da to uopće nije bilo nikakvo
14 priznanje... da je bilo priznanja. Čitav grad je bio zablokiran srpskim
15 blokadama, balvanima. I probudili smo se svi, nismo znali što se događa uopće. I
16 nije bilo riječi o nikakvom priznanju. Ne znam š... ne znam što točno
17 implicirate, što želite reći.

18 P: Kažete, već je bila ratna situacija u Sarajevu, a uprkos tome, da li
19 je sporna činjenica da je 6. aprila 1992. priznata Bosna i Hercegovina kao
20 samostalna država?

21 O: A, sad se ja točno ne sjećam datuma kad je priznata...

22 P: Početkom aprila. Ne m... ne mislim da Vas... Izvinite što Vas
23 prekidam. Ne mislim da Vas propitujem za datum, nego orijentaciono, da li se
24 sećate perioda, godine? Da li je to bio početak aprila 1992.?

25 O: Možda. Ne sjećam se točno.

26 P: Hvala Vam. Objasnili ste da je Vaša dokumentacija bila na fakultetu
27 koji je bio u srpskom delu Sarajeva. A da li su postojali i muslimanski delovi
28 Sarajeva?

29 O: Ne, nisu postojali muslimanski dijelovi Sarajeva. Grad Sarajevo je
30

1 uvijek bio jedan cjelovit grad, jedan multinacionalan grad i nije bilo nikakvih
2 podjela u gradu, a to... to mjesto Lukavica - to je oduvijek bilo mjesto gdje je
3 živjelo većinom srpsko stanovništvo, mada u tom periodu kada je fakultet sam
4 izgrađen, u biti, ideja ja bila da tu bude univerzitetski centar i tu su već
5 bile već dvije tvornice, ustvari, od *Energoinvesta*, vezano za telekomunikacijske
6 sustave, i onda je tu napravljen fakultet elektrotehnike, a ovaj... To je to.

7 P: Hvala. U vezi s ovim odgovorom, da li sam u pravu kada kažem da su u
8 Sarajevu do izbijanja sukoba, kao stanovnici Sarajeva i kao građani Bosne i
9 Hercegovine, živili... Živeli Srbi, Hrvati i Muslimani?

10 O: Da.

11 P: Vi kažete, nije do... pre rata nije bilo nikakvih problema. Je l' to tačno?

12 O: Da, prije rata je, ustvari, Sarajevo bilo "Jugoslavija u malom" i
13 nije bilo nikakvih problema ni sa izmje... nije bilo nikakvih problema u odnosu
14 među Muslimana, Srba i Hrvata, i drugih naroda i narodnosti koji su tu živjeli.
15 Samo...

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Oprostite, mogu li Vas ja prekinuti?
17 Vi oboje zaboravljate da pravite pauze i ja mogu da čujem kako se prevodioci
18 trude da održe korak s vama, pa bih zamolio da napravite malu pauzu kako biste
19 ostavili prostor za prijevod.

20 SVJEDOKINJA: ... se prekinuti.

21 G. MILOVANČEVIĆ: I ja se...

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Niste to samo Vi, nego je i zastupnik
23 Obrane to isto učinio. Hvala vam.

24 G. MILOVANČEVIĆ:

25 P: Dakle kada ste pomenuli, čini mi se - Lukavicu ste rekli, je li tako?

26 O: Da.

27 P: To je bilo - može li se reći - predgrađe Sarajeva u kome su stanovali
28 sarajevski Srbi, je l' tako?

29 O: Da.

30 P: Hvala Vam.

1 O: A ne samo! - bilo je i Muslimana, i Hrvata, al' ne u tol'koj mjeri.
2 Većina je bila Srbi.

3 P: I još samo jedno pitanje u vezi sa Sarajevom: da li je u Sarajevu
4 bilo nekih područja u kojima su... u većini su pos... kao većinsko stanovništvo
5 bili Muslimani, ili negde gde su bili Hrvati? Je li bilo i takvih područja?

6 O: Pa, u biti, to se nikad nije tako gledalo.

7 G. BLACK: [simultani prijevod] Ulažem prigovor.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite.

9 G. BLACK: [simultani prijevod] Ja se ispričavam zbog prekida. Ja sam
10 odložio moje ulaganje prigovora pitajući se što će pitati i kakve to veze ima sa
11 današnjim svjedočenjem, ali ovih nekoliko zadnjih pitanja o Sarajevu, ustvari,
12 nisu povezani za ovaj predmet, pa bih htio da uložim prigovor na njih po pitanju
13 relevantnosti.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću.

15 G. MILOVANČEVIĆ: /?Časni/ Sude, ja povlačim ovo pitanje i više temu
16 Sarajevo u svojim pitanjima neću obrađivati. Hvala Vam. Bavio sam se njom samo
17 zbog toga što je tužilac pitao svedokinju kada je i zašto otišla iz Sarajeva i
18 kakva je tamo situacija bila. Samo je to bio povod da postavim ta pitanja...

19 SVJEDOKINJA: Mogu ja...

20 G. MILOVANČEVIĆ: ... ali sam povukao ovo posljednje pitanje i mislim da
21 smo sa tom temom, što se mene tiče, završili.

22 SVJEDOKINJA: Mogu ja reći samo nešto?

23 G. MILOVANČEVIĆ: Nemojte... nemojte dok Sud ne odluči.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Znači, u ovom slučaju
25 prigovor se usvaja, pa molim da nastavite sa pitanjima koja su povezana sa ovim

26

27

28

29

30

1 predmetom, gospodine Milovančeviću.

2 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

3 P: Svedokinjo, objasnili ste da ste tog dana kada ste nastradali, sišli
4 na Trgu bana Jelačića, da ste išli pešice, i u vezi sa tim, na pitanje
5 tužila...tužioca, opisali ste kako izgleda Trg bana Jelačića, kako izgleda ulica
6 Ilica. Pitanje je: Vi dakle niste bili ni na Trgu bana Jelačića, ni u Ilici u
7 trenutku eksplozije? Jesam li u pravu?

8 O: Ja sam bila u neposrednoj blizini Trga bana Jelačića. Rekla sam da
9 sam od Trga bana Jelačića krenula prema Strossmayerovom trgu, koji se nalazi u
10 neposrednoj blizini.

11 P: Hvala.

12 O: Da li ste Vi davali is...izjavu kod istražnog sudije u Zagrebu...
13 istražnog sudije Radovana Ortinskog i da li je to bilo u drugom mesecu 1996.
14 godine?

15 O: Sad se ne sjećam točno datuma, ali znam da sam kao žrtva rata bila
16 pozvana na razgovor u Županijski sud. Sad, možda je to bilo 1996., u drugom
17 mjesecu. Sad nisam sigurna točno u vezi datuma.

18 P: Tužilac je kao jedan od pismenih dokumenata, dokaza, na listi 65 ter,
19 pod brojem 1726 dostavio Vaš zapisnik o saslušanju kod istražnog sudije i tamo
20 stoji Vaša izjava da ste se 02.05.1995. oko 10.30h nalazili blizu policijske
21 stanice na Strossmayerovom trgu. Da li je to tačno?

22 O: Da.

23 P: Hvala Vam. S obzirom da je tužilac postavio čitav niz pitanja
24 vezanim... koja su vezana za povređivanje svedokinje, u tom pogledu nemam
25 pitanja i Odbrana je završila svoje unakrsno ispitivanje. Hvala Vam. Hvala Vam.

26 O: Molim.

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo, gospodine
2 Milovančeviću.

3 Gospodine Black?

4 G. BLACK: [simultani prijevod] Nemam pitanja.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Sudija?

6 Ispituje Sudsko vijeće:

7 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospođice Buntić, mogu li ja
8 postaviti jedno dodatno pitanje o Vašem životu i o tome kako se on odvijao nakon
9 tog incidenta?

10 Postavljeno Vam je već pitanje kakav je on imao uticaj na Vaš život, a
11 ja bih htio da Vas pitam da li ste nastavili kasnije sa svojim studijem, i ako
12 jeste, kada?

13 O: Pa, trebalo mi je jako puno vremena da bi' se ponovo vratila na
14 fakultet, al' sam nekako uspjela. Bila sam okružena ljudima koji su mi dosta
15 pomogli i stvarno mi je to puno značilo tada, i, ovaj... uspjela sam se vratiti
16 na fakultet. Čak, štaviše, bila sam možda među boljim studentima. A, ovaj...
17 posvetila sam se... odlučila sam da ipak nema smisla razmišljati stalno o
18 prošlosti. Trebam se okrenuti budućnosti, naći nešto, ovaj... za što se mogu
19 konkretno uhvatiti, čime se baviti, ovaj... i sve svoje snage sam, u biti,
20 usmjerila ka tome - ka fakultetu. Možda mi je to, u biti, i dosta pomoglo da bi
21 kol'ko-tol'ko bila mentalno zdrava, a, ovaj...

22 Tako da sam uspjela to napraviti i, ovaj... sad se trenutno bavim, ovim,
23 područjem od tehnike i telekomunikacije, i to me dosta ispunjava i zadovoljna
24 sam s tim.

25 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] A htio sam i to da Vas pitam, ali
26 prije toga, kada ste ponovo nastavili sa studijem i kada ste ga završili?

27

28

29

30

1 O: Pa, napravila sam pauzu znači zbog svih tih terapija i te
2 reha...rehabilitacije koju sam morala pohađati. I, ovaj... onda sam do... znači
3 taj fakultet elektrotehnike, smjer elektrote...elektronika, sam studirala, u
4 biti, do 2002. godine. I onda sam se... pošto sam se... pošto sam studirala
5 smjer elektronika, a jako sam se zainteresirala za... za telekomunikacije, onda
6 sam se odlučila prebaciti na fakultet prometnih znanosti, s tim da su mi
7 priznali jako puno ispita, pošto je to srodno područje vezano za... prepliće se,
8 ustvari, elektronika i telekomunikacije, tako da sam, u biti, u tom području
9 sada: inteligentni transportni sustavi, telekomunikacije.

10 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam, no možete li mi navesti
11 nekakav datum kada ste se vratili na studij nakon liječenja i kada ste završili
12 studij?

13 O: Pa, vratila sam se negdje možda dvije godine poslije, a završila sam
14 u... u... 2002. godine - jedan fakultet, al' sam se prebacila na drugi fakultet,
15 tak' da, ovaj... Mislite, konkretan, točan datum? Ne razumijem pitanje.

16 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Da li sam Vas točno shvatio? Vi ste
17 znači imali prekida dvije godine nakon maja 2002. /u engleskom transkriptu:
18 "1995."/?

19 O: /prijevod engleskog transkripta: "Da."/

20 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] To znači da ste ponovo nastavili
21 studirati u ljetnom semestru 1997.? I do kada, do kojeg ste semestra studirali?

22 O: Fakultet sam studirala do 2002. godine i onda sam se prebacila na
23 drugi fakultet, koji je bio... koji je jako vezan s tim, i tak' da sam sad u tom
24
25
26
27
28
29
30

1 području koje me interesira, u biti.

2 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo.

3 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Nema pitanja.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mnogo Vam hvala.

5 Gospođice Buntić, Vi ste spomenuli povrede noge, a mi nismo ništa o tome
6 čuli. Da li biste mogli da nam kažete kakve ste to povrede imali na nozi?

7 O: Pa, na obadvije natkoljenice sam imala jako puno, ovaj... kuglica...
8 znači u obadvije natkoljenice, ali najgore je bio jedan dio... jedan veliki dio
9 gelera, dio granate, znači vel'ki geler sam imala točno pored... toč... jako
10 blizu bedrene kosti, koji su mi odma' u bolnici "Merkur" morali izvaditi, ali
11 nisu... nisu mogli zašiti jer stalno je...

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je to onaj za kojeg ste rekli
13 da je gotovo pogodio kost, ali je nije povrijedio?

14 O: /prijevod engleskog transkripta: "Da."/

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi ste nešto počeli da kažete: "...
16 zato što... nisu mogli sašiti ranu zato što...", a ja sam Vas tu prekinuo. Pa,
17 molim da nastavite.

18 O: ... zato što je stalno tekući sadržaj išao iz te rane. Nisu mogli
19 zašiti jer je bilo upaljeno dosta, tak' da smo to napravili u... na Jordanovcu.
20 Kad se to saniralo relativno dobro, onda su mi zašili to, ne znam, na tri nivoa.
21 To je bilo jako komplicirano i, ovaj... imala sam posebno... posebnu operaciju,
22 jednu, za to. Da, bila je jako duboka rana, u biti.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A kako se sada osjećate vezano za
24 noge? Da li osjećate da ste potpuno izliječeni, da su Vam noge izliječene u
25 potpunosti?

26

27

28

29

30

1 O: Pa, nemam nekih sad problema s tim. Dosta je vremena prošlo nakon
2 toga. Sad su, ono - relativno dobro.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Naveli ste da su povrede koje ste
4 zadobili na glavi bile od gelera, ali da nisu bile suviše duboke. Možete li da
5 nam kažete nešto više o tim povredama glave?

6 O: Ustvari, to su bile kuglice, jer baš karakteristično za Zagreb je da
7 su koristili te zvončiće koji su baš i namijenjeni za uništavanje civila, tak'
8 da, srećom, ovaj... dvije... dvije kuglice su se zaustavili... zaustavile u
9 koži, a jedna je samo... napukla je malo kost, al' nisu, ovaj... ušle u... nisu
10 oštetile nikakav centar, srećom, što je isto nevjerojatno.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kada Vas je tužilac pitao da li su
12 neki geleri izvađeni iz Vašeg tijela, Vi ste rekli "ne". U kojem dijelu tijela
13 još uvijek imate gelere?

14 O: Pa, imam, znači, u nogama još imam kuglica, zatim u jetri, znači
15 glave i, ovaj... u plućima su mi malo, al' nije tak' strašno jer se, ovaj...
16 dosta... stvorila se... Tako su mi objasnili, da, u biti, stvori se neka
17 ovojnica oko toga i onda organizam to prihvati.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li još uvijek imate neko liječenje
19 vezano za jetru?

20 O: Pa, moram ić' stalno na kontrole, zatim moram stalno paziti na
21 prehranu, a inače, ovaj... - relativno sam dobro.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo, gospođo Buntić.

23 Nemam više pitanja.

24 Gospodine Black?

25

26

27

28

29

30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Nemam više pitanja.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću?

3 G. MILOVANČEVIĆ: Nemamo pitanja. Hvala, časni Sude.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančević.

5 Gospođice Buntić, ovim ste došli do kraja svog svjedočenja. Hvala Vam
6 mnogo što ste došli. Znamo da imate mnogo posla i cijenimo činjenicu što ste
7 željeli da dođete. Sada ste završili sa svjedočenjem. Možete ustati.

8 SVJEDOKINJA: Hvala.

9 [Svjedokinja se povlači]

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black?

11 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Gospođa Valabhji će
12 voditi sljedećeg svjedoka, a ja bih zamolio da napustim sudnicu.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete, izvolite, gospodine Black.

14 Izvolite, gospođu Valabhji.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Dobro jutro, časni Sude.

16 Tužilac poziva svjedoka Željku /u engleskom transkriptu: "Rašeljka
17 Grmoja"/...

18 PREVODITELJICA: Prevodioci nisu... Grmonja ili Grmoja - prevodioci ne
19 razumiju ime.

20 [Svjedokinja je ušla u sudnicu]

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da svjedok dâ svečanu izjavu.

22 SVJEDOKINJA: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ništa osim istine.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Možete sjesti.

3 Možete početi, gospođo Valabhji.

4 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

5 SVJEDOKINJA: RAŠELJKA GRMOJA

6 Ispituje gđa Valabhji:

7 [Tužiteljica ispituje putem prevoditelja]

8 P: Dobro jutro, svjedokinjo. Da li me čujete dobro?

9 O: /prijevod engleskog transkripta: "Da."/

10 P: Vi dobro znate engleski, no odlučili ste se da svjedočite na

11 hrvatskom, da li to tačno?

12 O: /prijevod engleskog transkripta: "Da."/

13 P: Molim Vas, kažite Sudu svoje puno ime.

14 O: Zovem se Rašeljka Grmoja.

15 P: Da li ste Vi po nacionalnosti Hrvatica, rođena 1978. godine?

16 O: Da, u Zagrebu.

17 P: Kažite nam koje imate obrazovanje.

18 O: Ja sam magistar farmacije.

19 P: A čime se trenutno bavite?

20 O: Radim u jednoj ljekarni u Zagrebu kao farmaceut.

21 P: U kojem gradu ste živjeli u maju 1995. godine?

22 O: U Zagrebu.

23 P: Koliko ste tada imali godina?

24 O: Tada sam imala 17 godina.

25 P: A u kojem ste razredu u školi bili tada?

26

27

28

29

30

- 1 O: U drugom razredu.
- 2 P: Možete li da objasnite da li je to bila druga godina srednje škole
3 ili šta je to bilo?
- 4 O: To je bila... znači srednja škola je trajala četiri godine. Ja sam
5 bila u drugom razredu, na drugoj godini.
- 6 P: Hvala Vam. Sada bih željela da pređemo na događaje koji su se desili
7 2. maja 1995. godine. Gdje ste bili 2. maja 1995.?
- 8 O: Imala sam ujutro nastavu. Znači bila sam u školi tokom jutra, a
9 popodne sam bila u traumatološkoj bolnici u Zagrebu.
- 10 P: Malo kasnije ćemo preći na taj dio dana. Kakvo je vrijeme bilo toga
11 dana, 2. maja 1995.?
- 12 O: Bilo je sunčano i toplo.
- 13 P: A gde se nalazila Vaša škola?
- 14 O: Škola je smještena u centru Zagreba, u Križanićevoj ulici.
- 15 P: A šta se nalazilo na područjima koja su bila oko škole?
- 16 O: U velikoj blizini škole se nalazi jedan muzej, kazalište Vidra,
17 studentski dom, bolnica. Danas je i hotel Sheraton pored škole, tada je još bio
18 u izgradnji.
- 19 P: Kako biste opisali područje oko škole?
- 20 O: Pa, pošto je na.. je u toj zgradi u kojoj je moja škola se nalaze još
21 tri srednje škole, onda ovaj... na tom području uvijek ima jako puno mladih
22 ljudi koji se okolo zadržavaju, i po parkovima, i, ovaj... Posebno kod smjene
23 tih turnusa jako puno, ovaj... učenika je često na ulicama.
- 24 P: Da nam bude sasvim jasno, koliko je približno centar Zagreba udaljen

25
26
27
28
29
30

1 od Vaše škole? Mislim na sami centar grada.

2 O: Recimo, od moje škole do Trga bana Jelačića, koji bi mogao bit centar
3 Zagreba, ima deset minuta hoda.

4 P: I šta je, zapravo, Ilica?

5 O: Ilica je ulica koja počinje, znači, od Trga bana Jelačića i proteže
6 se prema zapadu. Ona je najduža ulica u gradu Zagrebu.

7 P: A da li je bilo neke vrste javnog prevoza koji je prolazio u blizini
8 Vaše škole?

9 O: Pa, u blizini škole vozi tramvaj.

10 P: Da li je bilo nekih vojnih objekata u neposrednoj blizini Vaše škole?

11 O: U neposrednoj blizini - ne - kao što sam nabrojala ove zgrade koje
12 sam rekla, ali, recimo, u tom dijelu grada, malo dalje, se nalazi jedan vojni
13 objekt.

14 P: Da li se sjećate šta je ta zgrada bila?

15 O: Pa, nisam sto posto sigurna, ali znam da je vojna zato šta s... je
16 okolo zgrade su znali bit vojnici.

17 P: Zamolit ću Vas sada da nam kažete šta se desilo tog dana, 2. maja
18 1995. godine. Molim Vas, počnite od početka.

19 O: Pa, znači vikend prije smo mi sa našom školom bili na izletu u
20 Italiji i ja sam taj dan, znači 02.05., zamolila profesoricu na satu hrvatskog
21 jezika da pusti mene i moju prijateljicu da izađemo ranije sa njenog sata da
22 razvijemo fotografije koje smo snimali na tom izletu i ona nas je pustila. I kad
23 smo izašli, znači, iz razreda, bile smo jedine na hodniku jer je sat bio u
24 tijeku, i odma' nakon par sekundi smo začule eksploziju i staklo sa prozora se
25 razbilo i palo je po nama.

26

27

28

29

30

1 Nakon toga su odma', ovaj... iz svih razreda počeli izlaziti učenici i
2 profesori su ih, ovaj... su im dali upute da idu u, znači, u taj hotel Sheraton,
3 koji je imao atomsko sklonište. On je bio u blizini škole, a nama su rekli da
4 pričekamo, da će - znači toj mojoj kolegici i meni su rekli da pričekamo - da će
5 nas neko odvest u bolnicu. Ja tad nisam osjećala nikakvu bol i nisam znala da se
6 išta meni dogodilo. Tek kad sam, ovaj... vidjela reakcije drugih učenika, sam
7 shvatila da se nešto događa.

8 Ovaj... i znači, onda smo mi bile odvežene u traumatološku bolnicu, gdje
9 je bila velika gužva. Bilo je jako puno ozlijeđenih i vladao je nemir i panika.
10 I mi smo sjele u jednu čekaonu i čekale. Kasnije su nas... rendgensko snimanje
11 su nam napravili i meni su rekli da imam u lijevom ramenu geler, odnosno jednu -
12 ne znam kak' se to točno zove - uglavnom metalnu kuglicu, i imala sam stakla u
13 lijevom oku i, ovaj... po lijevoj strani lica i po lijevoj ruci sam imala
14 površinske ozlijede.

15 Nakon, recimo, četiri do pet sati čekanja, tamo su došli i moji
16 roditelji po mene, koji su se dogovorili sa doktorom da dođem sutra na daljnju
17 obradu. I, ovaj... znači, već sutra sam bila, ovaj... kirurg mi je reko...
18 savjetovo da izvadim taj komadić iz ramena, što je onda on odma' i napravio,
19 i... a okulist mi je - odnosno oftalmolog - mi je, ovaj... znači očistio oko od
20 svih tih nečistoća koje su mi bile ušle u oko.

21 P: Hvala, svjedoče. Da li je taj incident i na neki drugi način uticao
22 na Vas? Opisali ste fizičke povrede, a sada bih Vas pitala: da li je to na Vas
23 uticalo i na neki drugi način?

24 O: Pa, ja sam, normalno, bila u velikom šoku i strahu zato šta nitko od
25 nas nije ništa tako očekivo. I kol'ko se ja sjećam, do tad nije ni bilo napada,

26
27
28
29
30

1 nikakvih, na Zagreb, odnosno, recimo da je Zagreb bio siguran i miran grad i,
2 ovaj... zbog toga sam nakon toga osjećala strah.

3 Nisam dolazila u školu jedno vrijeme iako je nastava bila nastav...
4 dalje tekla, ovaj... jel /?jer/ sam imala strah da bi se nešto tako opet moglo
5 dogodit, pogotovo zato šta se znači dan nakon, 03.05. i ponovio opet napad na
6 centar grada. I kasnije kad bi god bila uzbuna sam osjećala strah i nelagodu.
7 Nisam, ovaj... osjećala više nikakvu sigurnost šta se toga tiče.

8 P: Hvala.

9 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Časni Sude, možda bi ovo bio pravi
10 trenutak da napravimo pauzu.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jeste. Napraviti ćemo kratku pauzu i
12 nastaviti sa radom u petnaest minuta do jedanaest.

13 Sud prekida sa radom.

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

15 ... Početak pauze u 10.13h

16 ... Sjednica nastavljena u 10.43h

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

18 Izvolite sjesti.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite nastaviti, gospođo Valabhji.

20 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

21 P: Svjedoče, Vi ste rekli da ste odvedeni na traumatologiju i da ste
22 sjedili u čekaonici. Da li se sjećate koliko ste otprilike čekali da Vas primi
23 zdravstveno osoblje toga dana?

24 O: Pa, pošto je u bolnici bila velika strka, bilo je jako puno ljudi,
25 ovaj... u čekaonicama, na kolicima, po podu je svugdje bilo krvi i ranjenika,
26 mislim da moje ozljede nisu bile toliko hitne, tako da je sigurno prošlo,

27

28

29

30

1 recimo, sat do dva vremena dokad nisam bila prvi put primljena, ovaj... znači na
2 rendgensko snimanje. Nakon toga sam još čekala jedno vrijeme da, ovaj... sa
3 svojim nalazima dođem kod doktora i onda, recimo, negdje nakon pet sati, kada su
4 moji roditelji saznali gdje sam ja i došli do mene, sam još jednom sa ocem ušla
5 kod doktora i nakon toga sam puštena doma.

6 P: Koliko Vam je otprilike trebalo vremena da se oporavite od rana koje
7 ste zadobili tog dana?

8 O: Pa, nakon toga, mjesec dana nisam izlazila iz kuće niti išla u školu,
9 kao što sam već rekla i recimo da je već u... nakon toga sve bilo, ovaj... više-
10 manje u redu.

11 P: Da li se sjećate da ste čuli nešto na radiju ili televiziji nakon
12 toga o tom incidentu granatiranja?

13 O: U većini, znači, dnevnih novina, kao i na televiziji i u vijestima,
14 su bile snimke i izvještaji sa različitih lokacija u gradu na kojima su se zbili
15 slični događaji. Pošto je znači to već bio prije 11 godina, ono čeg se ja mogu
16 sjetit je da sam vidjela snimke zapaljenog automobila na Zrinjevcu. Sjećam se da
17 su bile snimke na Hrvatskoj televiziji, da je jedna osoba poginula u staroj
18 Vlaškoj. Sjećam se snimaka koje su se... događaja koji su se dogodili dan
19 poslije, znači 03.05., u Klaićevoj pedijatrijskoj bolnici, i sjećam se snimaka
20 koji su se... gdje su bile ozlijeđeni baletni plesači u Hrvatskom narodnom
21 kazalištu.

22 P: Da li je bilo nekog upozorenja ovom napadu?

23 O: Ne. Kao što sam već rekla, mi smo do tada najnormalnije živjeli. Čak
24 smo znači putovali sa školom i normalno se odvijao život i sve naše aktivnosti,
25 tako da je to stvarno bilo, ovaj... neočekivano i iznenadno.

26

27

28

29

30

1 P: Po Vašem mišljenju, kakav uticaj je to granatiranje imalo na
2 stanovnike Zagreba?

3 O: Pa, mislim da je imalo dosta veliki utjecaj zato šta smo mi, znači,
4 do tada... iako je u drugim dijelovima Hrvatske bilo ratno stanje, mi smo mogli
5 normalno živjeti i provoditi svakodnevne aktivnosti, a nakon tog smo, znači,
6 postali svjesni da ni mi nismo sigurni i da, ovaj... mislim da je to unijelo
7 dosta nemir i nepovjerenje i u ljude, kao i strah, nesigurnost neku.

8 P: Najzad, željela bih da pogledamo niz fotografija.

9 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim da se predoči dokazni predmet
10 1652 prema pravilu 65ter. Molim da se to malo poveća. Molim da se sada spusti na
11 drugu fotografiju.

12 P: Gospođo Grmoja, šta prikazuju fotografije na ovoj stranici?

13 O: Pa, prikazuju, znači, zgradu u kojoj su se nalazile, i još uvijek se
14 nalaze, te četiri zagrebačke gimnazije. Ona ima ulaz sa dva kraja. Ova prva
15 slika prikazuje ulaz u moju, sedmu, gimnaziju, koju sam ja pohađala i, znači,
16 tablu na kojoj piše koja je to škola, a ova slika di... koja pokazuje 16.
17 gimnaziju je, znači, sa drugog kraja te zgrade je ulaz u druge dvije škole.

18 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Pogledajmo sada stranicu 3 ovog
19 dokumenta. On ima ERN oznaku 00312229. Molim da se spusti na drugu fotografiju.

20 P: Gospođo Grmoja, šta pokazuje ova druga fotografija koju upravo sada
21 vidite? Šta ona predstavlja?

22 O: Na ovoj fotografiji je škola sa dvorišne strane. Iza škole se nalazi
23 školsko igralište, na kojem smo obično imali sat tjelesne kulture, i ova vrata
24 su ulaz u to dvorište, a ovo... ove zgrade... znači moja škola sa dvorišne,
25 stražnje strane.

26

27

28

29

30

1 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Molim sada da pređemo na sljedeću
2 stranicu i idemo jednu po jednu fotografiju.

3 P: Šta je prikazano na ovoj fotografiji?

4 O: To je također škola sa dvorišne strane. Ovo je košarkaški teren i
5 još, znači, na desnoj strani je bio nogometni teren. Ovaj... tu se vidi, znači,
6 po zgradi, posljedice tog napada. I, ovaj... na drugom katu, znači, sa te strane
7 škole, se nalaze hodnici.

8 Tu svi ovi prozori su prozori od hodnika, a sa ulične strane, prednje
9 strane škole, se nara...nalaze razredi. I za vreme tog napada sam ja bila na
10 ovom hodniku koji se vidi ovdje na drugom katu, a ostali učenici su... većina,
11 znači, učenika je bila u razredima koji je s dvorišne strane, pa je to ovdje
12 bila, ovaj... olakotna okolnost.

13 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] A sada molim da pogledamo drugu
14 fotografiju na ovoj stranici. Šta prikazuje ova fotografija?

15 O: To je isto, znači, dio zgrade s te dvorišne strane, sa, ovaj...
16 kak... posljedicama, znači, štetom koja se dogodila nakon tog dana, nakon
17 napada.

18 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Pogledajmo sada sljedeću stranicu.

19 P: Ako ih pogledamo jednu po jednu, šta one prikazuju, ove fotografije?

20 O: Pa, na ovoj prvoj slici se baš izbliza vidi, znači, taj hodnik i...
21 na tom drugom katu na kojem sam ja bila sa svojom razrednom kolegicom i, recimo,
22 iza tog drugog prozora gledajući s desne strane, je bio naš razred, i mi smo
23 taman bile izašle iz razreda kad se to dogodilo. Znači mi smo, recimo, bile
24 točno iznad... iza tog drugog ili trećeg prozora koji se baš ovdje dobro i vidi.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da razjasnimo: ovaj drugi ili treći prozor, je li govorite o prozoru
2 u redu koji je na vrhu ili govorite o drugom nizu prozora? Možda da pokažete na
3 koji mislite prozor.

4 O: Na ovom drugom redu, na drugom nizu.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je to drugi od vrha ili drugi
6 na vrhu?

7 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod]

8 P: Možda da upotrijebite ipak pokazivač.

9 O: [simultani prijevod] Mislim da je to bio ovaj ili ovaj.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospođo Valabhji.

11 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

12 Časni Sude, molim da se ova fotografija usvoji u spis.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ona već nije u spisu?

14 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Baš ova fotografija.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ova se fotografija usvaja u spis.

16 Molim da joj se odredi broj i molim da se ona sačuva sa oznakama koje su
17 unesene.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni premet 813.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

20 Možete nastaviti, gospođo Valabhji.

21 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

22 Molim sada da pređemo na drugu fotografiju.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospođo Grmoja, šta prikazuje ova fotografija?

2 O: Pa, to je isto... to je sportsko igralište iza škole. Iznad... iza
3 ovih prozora sa rešetkama su bili naše svlačionice i dvo... unutarne sportske
4 dvorane. I da... Mislim, to je to.

5 P: Da li su se održavali časovi na igralištu u Vašoj školi?

6 O: U to vrijeme kada se, znači, dogodio taj napad, je jedan razred iz
7 naše škole imao nastavu tjelesnog i, koliko znam, muški dio tog razreda je vani
8 igro nogomet, pa ih je profesor, znači, pustio par minuta prije završetka sata
9 da odu, ovaj... u svlačionice se spremili za kasnije... nastavu koja im je
10 slijedila, tako da je, znači, u tom trenutku kada se dogodio napad, igralište
11 bio...bilo, na sreću, prazno.

12 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da sada pogledamo sljedeću stranu.

13 P: Možete li nam ukratko reći, fotografiju po fotografiju - a i da
14 krenete sa one prve koja se nalazi na vrhu - šta te fotografije pokazuju?

15 O: Pa, to je isto dio škole s dvorišne strane. Znači, ovaj... iznad tog
16 sportskog igrališta, tu se isto, na ovoj slici, vide oštećenja na... na zgradi,
17 koja su nastala tog dana.

18 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da sada pogledamo drugu fotografiju
19 na istoj strani.

20 P: Molim Vas da nam, u rečenicu-dvije, kažete šta je na ovoj fotografiji
21 prikazano?

22 O: Tu je... Ovaj izbočeni dio zgrade je središnji dio zgrade i po... Na
23 njemu se nalazilo pomoćno stubište po kojem smo se mi toga dana, ovaj... isto...
24 također spuštali da bi izašli iz zgrade. Tu se isto vide, ovaj... oštećenja na
25 zgradi, kao i na tom nogometnom terenu.

26 Još sam htjela napomenuti da, ovaj... smo kasnije saznali - nakon...

27

28

29

30

1 znači, kada smo se vratili opet u školu - da u toku tog našeg napuštanja škole,
2 ovaj... smo isto imali veliku sreću jel /sic/ da je po školi bilo jako puno tih
3 zvončiča, odnosno dijelova te kazetne bombe koju - to je, na sreću, u toj panici
4 i strci koja je nastala - znači, ni'ko nije, ovaj... dotaknuo, da nije, znači,
5 došlo... moglo je doći do daljnjih ozljeda.

6 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] I sada još zadnji niz fotografija. Da
7 pogledamo sljedeću stranu.

8 P: Šta se prikazuje na ovoj fotografiji?

9 O: To je znači taj dio terena koji stoji i...ispred tog izbočenog dijela
10 zgrade na kojem se nalazi to pomoćno stepenište, a ova... mislim da je ova rupa
11 u zemlji, znači, to mjesto na koje je prvi, znači, ta kazetna bomba pala, pa se
12 znači onda ona raspršila, ovaj... što je izazvalo ova manja oštećenja i po
13 zgradi i po terenu. Ovaj... na ovoj sljedećoj slici se to puno bolje vidi... to
14 mjesto.

15 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] A sada bih zamolila da pogledamo
16 sljedeću fotografiju.

17 O: To je, znači, to mjesto na terenu, sportskom, koje se nalazi iza
18 škole, na koje je, znači, imalo najveće oštećenje, pa pretpostavljam, znači, da
19 je to mjesto na koje je prvi put pala ta... ova kazetna bomba. I to je, ovaj...
20 kasnije dugo tako, ovaj... stajalo nepopravljeno iza škole na tom terenu.

21 P: Hvala, gospođo Grmoja.

22 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Nemam više pitanja, časni Sude.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospođo Valabhji.

24 Gospodine Milovančeviću.

25 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

26 Unakrsno ispituje g. Milovančević:

27 P: Dobar dan, svjedokinjo.

28

29

30

1 O: Dobar dan.

2 P: Ja sam Predrag Milovančević, branilac sam optuženog Martića. Sada bi
3 trebalo da Vam postavim neka pitanja u fazi ispitivanja koje se naziva unakrsno
4 ispitivanje. Molit ću Vas samo da između mojih pitanja i vaših odgovora pravimo
5 pauzu kako bi prevodioci mogli da urade svoj posao. Hvala Vam unapred.

6 O: U redu.

7 P: U vezi sa objašnjenjem koje ste dali kolegici iz Tužilaštva, Vi ste
8 objasnili da je u nepos... da je malo dalje od škole bio jedan vojni objekat.
9 Kada ste dali... davali ispravku Vaše izjave Tužilaštvu, odnosno objašnjenje,
10 rekli ste "nedaleko od škole vojno postrojenje". Interesuje me samo jedna stvar:
11 da li možete, otprilike, reći koliko je to bilo daleko od škole? Samo momenat,
12 kolegica se javila, iz Tužilaštva. Ima neku primedbu.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospođu Valabhji.

14 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Moj cijenjeni
15 kolega se poziva na jednu ispravku koju je svjedokinja dala izjavi, međutim meni
16 to nije poznato, pa se pitam šta misli.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančeviću, možete li da
18 nam pokažete gdje je data ta ispravka?

19 [Obrana se savjetuje]

20 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, mislio sam na jučerašnju informaciju koju
21 smo dobili od Tužilaštva. To su dodatna objašnjenja. Možda sam ih ja pogrešno
22 nazvao ispravkom. Tu su dodatna objašnjenja koje na... su nam od strane
23 Tužilaštva dostavljena i ona se tiču upravo ovog pitanja koje sam postavio.
24 Mislim da to ne bi trebalo da bude sporno.

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] To su objašnjenja sa kojima Vijeće
2 nije upoznato. Kažete da ste to dobili jučer, prema tome Vijeće o tome ništa ne
3 zna.

4 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, to su objašnjenja koja je nama Tužilaštvo
5 dostavilo. Da li treba i kako treba da dostavi Veću, to nije pitanje koje bi mi
6 trebalo da znamo. Ne znam, zaista, da li Vi imate o tome informaciju. U ovom
7 trenutku to ne znam.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospođo Valabhji, Vijeće nije
9 upoznato sa ovim.

10 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Da, časni Sude. To su, naprosto,
11 dodatne informacije na jednom listu koje se ponekad daju nakon priprema za
12 svjedočenje. To su dodatne informacije. Međutim, moj časni kolega je u svom
13 pitanju spomenuo ispravku koju je svjedokinja dala, a ja to tako ne vidim. To su
14 samo dodatne informacije koje je dala.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] No, nažalost, Vijeće nema te dodatne
16 informacije i nije u poziciji da kaže da li je tačno ono što kažete Vi ili
17 gospodin Milovančević. Ja ne mogu da donesem odluku o tome zato što mi nemamo
18 primjerak ovih dodatnih informacija.

19 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Bit će mi drago da vam to dam, ako to
20 Vijeće smatra potrebnim.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li je to pitanje toliko značajno
22 da mi treba da dobijemo primjerak?

23 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Mislim da nije tako.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Onda ću pustiti da ovo pitanje prođe.
2 Možete da nastavite, gospodine Milovančeviću. Prigovor se odbija.

3 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Dakle. nisam imao nameru da učinim
4 situaciju spornom.

5 P: Hteo sam samo od svedokinje da dobijem odgovor, jedan, ukoliko
6 svedokinja zna, ako može da proceni koliko je, otprilike, taj vojni objekat bio
7 udaljen - koji je svjedokinja... koji ste pominjali - koliko je bio udaljen od
8 Vaše škole, ako to znate da nam kažete.

9 O: Pa, kao što sam već objašnjavala, rekla sam koje zgrade se nalaze u
10 neposrednoj blizini škole, šta sam nabrajala - znači, kazalište, muzej - to su
11 baš zgrade, recimo, koje okružuju školu i koje su u tom kvartu.

12 Taj vojni objekat, koji, znači - ne znam tačno šta se nalazi u toj zgradi
13 jel /?jer/ me nikad nije previše interesiralo, al' pretpostavljam da je vojska
14 pošto sam znala, znači, ispred vidjet stražu - se nalazi, recimo... znači, od
15 moje škole je, recimo, podjednako udaljen koliko je i taj glavni Trg bana
16 Jelačića, recimo, negdje 10 do 15 minuta hoda, samo znači, na drugu stranu. A
17 sad kol'ko je to zračnom linijom, ne bi' znala tačno reći, al', recimo, od moje
18 škole do tog vojnog objekta da ima 10 od 15 minuta hoda.

19 P: Hvala Vam na ovom odgovoru.

20 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, Odbrana nema više pitanja za prisutnu
21 svedokinju. Hvala Vam.

22 Hvala i Vama.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo, gospodine
24 Milovančević.

25 Gospođo Valabhji, imate li dodatnih pitanja?

26 GĐA VALABHJI: /prijevod engleskog transkripta: "Ne, časni Sude. Hvala."/

27 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

28 Sudija?

29

30

1 Nijedan sudija nema pitanja.

2 [Ispituje Sudsko vijeće]

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospođa Grmoja, ja ću Vam postaviti
4 nekoliko pitanja.

5 Rekli ste, kada ste krenuli da razvijete film, odnosno napravite
6 fotografije sa izleta u Italiju, bili ste sa jednom učenicom. Da li je i ona
7 bila povrijeđena? Da li je staklo palo i na nju, prozorsko staklo?

8 O: Pa, mi smo hodale jedna pored druge po hodniku ispred razreda tako da
9 sam ja bila bliže prozoru, a ona je hodala, znači, paralelno pored mene, tako da
10 je ona bila nešto manje ozlijeđena. Mislim da je isto imala u lijevom oku
11 staklo. Također je poslije sa mnom bila u traumatološkoj bolnici u
12 Draškovićevoj, ali mislim da nakon toga, ovaj... nije imala nikakvih liječničkih
13 tretmana.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Takođe ste naveli da ste pretrpjeli
15 površinske povrede lica i ruke. Možete li da nam kažete nešto više o tim
16 povredama i kako je do njih došlo?

17 O: Pa, mislim da je to sve bilo posljedica tog razbijanja, znači,
18 prozorskih stakla, koji su pali - komadići stakla koji su padali po nama - i
19 pošto je bilo ljeto, imali smo, znači, majice kratkih rukava, tako da onaj dio
20 ruke koji mi nije bio pokriven je bio, ovaj... znači, izbrazdan i krvarila s...
21 krvario je na nekim mjestima, kao i ta lijeva strana lica i, znači, lijevo oko,
22 ali, ovaj... te sve rane su, znači, bile površinske, tako da, ovaj... su
23 relativno brzo zarasle.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

25

26

27

28

29

30

1 Odgovarajući na pitanje tužioca o tome da li ste imali ikakvih drugih
2 posljedica od ovog granatiranja, Vi ste naveli strah, zabrinutost i nelagodu,
3 dali se toga sjećate?

4 O: Sjećam, da.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A sjećate se da ste, opet
6 odgovarajući na pitanje tužioca, naveli da Vam je trebalo mjesec dana prije nego
7 što ste se oporavili?

8 O: Da.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ono što bih želio da se razjasni
10 jeste sljedeće: da li je taj mjesec dana bio period prije nego što ste fizički
11 bili u redu ili je to uključivalo i ovaj psihološki aspekt straha i
12 zabrinutosti, i nelagode? Da li je to sve, znači, bilo završeno za jedan mjesec?

13 O: Pa, fizički je bio završen za jedan mjesec, a što se tiče psihičkih -
14 znači, problema ili nelagoda, ja sam, recimo, nakon tih mjesec dana bila spremna
15 ponovo doć', znači, na to mjesto, u školu i, znači, nastaviti dalje sa svojim
16 životom. Ali nisam... ne mislim pod tim da sam se tog skroz riješila, ali sam
17 bila svjesna da se s tim moram suočiti. A nekakva nelagoda i strah od ponovnog
18 eventualnog napada na Zagreb je trajala puno duže i, ovaj... sigurno, ovaj...
19 jedan dulji period. Nakon tih mjeseca dana koje sam spomenula sam, znači, bila
20 spremna opet doć u školu na to mjesto di se to sve i dogodilo.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete li da nam date procjenu o tome
22 koliko je još vremena trebalo da nestanu i ovi psihološki problemi u potpunosti?

23 O: Mislim, to je dosta teško, ovaj... točno definirat, ali sigurno,
24 recimo, još jedno, negdje godinu i pol do dvije nakon toga sam često, ovaj... na

25

26

27

28

29

30

1 to mislila i imala nekakve snove u vezi toga. A mislim da nakon, recimo, mislim
2 toga... sad je Hrvatska ipak u drugoj situaciji, mirnoj, tako da sam, recimo,
3 zaboravila uopće, ne razmišljam više o tome na taj način.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mogu li onda zaključiti da, kada ste,
5 odgovarajući na pitanja tužioca, rekli - pokušat ću sada da Vas citiram:
6 "Jedanaest godina je prošlo od tog incidenta, ali ja još uvijek imam pred sobom
7 slike gorućeg automobila, povrijeđenih ljudi." - i onda ste opisali još nekoliko
8 drugih stvari - da li su to bila samo sjećanja ili ste zbog toga imali nekih
9 psiholoških problema? To nisu neke vizije ili sni, kao što ste malo prije rekli
10 da ste sanjali o tim stvarima? Ovo sada nisu snovi, već su to stvari kojih se
11 sjećate sada kada o tom incidentu govorite?

12 O: Nisam baš skroz dobro razumjela koje je pitanje, ali ono što sam
13 rekla da sam vidjela, to se sjećam i sad tih snimaka sa televizije. Normalno da
14 su mi te snimke ostale u boljem sjećanju nego oni tekstovi ili slike koje sam
15 vidjela u novinama. Nisam sigurna da sam shvatila dobro šta se... koje je bilo
16 pitanje konkretno.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi ste nam rekli da Vam je trebalo
18 dvije godine da prestanete sanjati o tome što se dogodilo, je li tako?

19 O: Da.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] I nakon dvije godine ste bili dobro.
21 E, sada kažem da ste ranije naveli da premda je prošlo 11 godina od tog
22 incidenta, Vi još uvijek imate pred sobom slike onoga što se dogodilo toga dana,
23 je li tako?

24 O: Da.

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] A moje pitanje je sljedeće: te slike,
2 da li su to samo slike kojih se sada sjećate kada ovdje sjedite i kada Vam se
3 postavljaju pitanja o tom incidentu ili su to slike koje Vam se vraćaju u obliku
4 snova 11 godina kasnije? To je ono što bih htio da znam.

5 O: Pa, ja s... mislim, u... inače u životu, nakon toga nisam uopće,
6 recimo, razmišljala o tim događajima koji su se dogodili ta dva dana, a sad kada
7 ovdje razgovaram s vama o tome ili u... s bilo kojom drugom osobom, normalno da
8 još uvijek osjećam nelagodu i nerado se sjećam svega toga.

9 A, ovaj... moji snovi konkretno su znali biti povezani i s tim što sam
10 ja stvarno vidjela i doživila, a nekad su bili i skroz, znači, iracionalni. Nisu
11 imali direktne veze s tim šta se dogodilo.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo, gospođo Grmoja. Žao
13 mi je što sam morao da Vas provedem kroz ta loša sjećanja, ali morali smo da
14 dobijemo kompletnu sliku.

15 Gospođo Valabhji, da li imate nekakvih pitanja?

16 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Nemam pitanja.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodin Milovančević?

18 G. MILOVANČEVIĆ: /prijevod engleskog transkripta: "Nemam pitanja, časni
19 Sude."/

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

21 Ovim smo došli do kraja Vašeg svjedočenja, gospođo Grmoja, i u ime Suda
22 i ovog Vijeća želio bih da Vam se zahvalim što ste došli da svjedočite. Sada
23 možete napustiti sudnicu. Hvala Vam.

24 [Svjedok se povlači]

25 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ustali ste, gospođo Valabhji.

26

27

28

29

30

1 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Oprostite što prekidam, časni Sude.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo izvolite, ustanite i prekinite
3 nas.

4 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Ja sam samo htjela da pitam da li
5 mogu da napustim sudnicu.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, možete. I možete, isto tako, i
7 sjesti.

8 GĐA VALABHJI: [simultani prijevod] Hvala Vam.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Jutros smo rekli da ćemo pročitati u
10 drugoj sesiji ovaj revidirani nalog o rasporedu.

11 Da li hoćete da odete prije toga, gospođo Valabhji? Možete ako želite.

12 Nalog je kao što slijedi:

13 1. 9. juna 2006. godine, Pretresno vijeće je izdalo svoj nalog o
14 rasporedu u vezi sa daljnjim rasporedom suđenja.

15 2. 14. juna Odbrana je podnijela svoj podnesak u vezi sa nalogom o
16 rasporedu Pretresnog vijeća od 9. juna 2006. godina, kojim podneskom Odbrana
17 traži od Pretresnog vijeća da ponovno razmotri svoj nalog o rasporedu.

18 3. Na početku... Oprostite. Na sjednici od 16. juna Tužilac je podnio
19 podneske u vezi sa daljnjim rasporedom suđenja.

20 4. Pretresno vijeće je razmotrilo podneske strana i da bi usvojilo
21 zahtjeve strana za više vremena potrebnog da bi se postigao balans koji diktira
22 fer i korektno, ekspeditivno suđenje, nalaže sljedeće:

23 5. Pretresno vijeće opoziva svoju odluku donesenu na sjednici od 16.

24

25

26

27

28

29

30

1 juna, po kojoj će se izvođenje dokaza Optužbe završiti kao što je prethodno
2 predviđeno, najkasnije u utorak 20. juna 2006. godine.

3 6. Pretresno vijeće konstatuje da je nakon sjednice 16. juna Pretresno
4 vijeće neformalno predložilo stranama da podnesci u skladu sa pravilom 98bis,
5 ukoliko ih ima, da se oni ne podnose, kao što je prethodno predviđeno rasporedom
6 u ponedjeljak /u engleskom transkriptu: "srijedu"/, 21. juna. Pretresno vijeće
7 nadalje predlaže stranama da se takvi podnesci odlože do onog trenutka koji će
8 biti kako se danas odluči.

9 7. Da bi se omogućilo više vremena za pripremu stranama, Pretresno
10 vijeće nalaže da svi podnesci prema pravilu 98bis treba da budu podneseni u
11 ponedjeljak, 26. juna. To znači šest dana po završetku izvođenja glavnog
12 ispitivanja tužioca i dodatna četiri dana u odnosu na prvobitni nalog o
13 rasporedu.

14 8. Najkasnije nedelju dana podnesci prema pravilu 98bis treba da budu
15 podneseni u ponedjeljak, 3. jula. Pretresno vijeće će saopštiti svoju usmenu
16 presudu u skladu sa pravilom 98bis.

17 9. Odbrani se nalaže da podnese svoje podneske, u skladu s pravilom
18 65ter (G), 5. jula, a to znači da se ima na raspolaganju dodatna nedjelja u
19 odnosu na prvobitni nalog o rasporedu.

20 Nadalje, u skladu sa pravilom 54 Odbrani se nalaže da u svoje podneske
21 prema pravilu 65ter (G) uvrsti informacije o kojima će prvi svjedok biti
22 saslušan u prvoj nedjelji, a to je 10. jula.

23 10. Pretresno vijeće konstatuje da podnesak Odbrane u kojem Odbrana
24 /sic/ traži... prema pravilu 65ter (G), da se Odbrani naloži da podnese svoje
25 podneske "nakon završetka izvođenja dokaza Optužbe". Pretresno vijeće konstatuje

26

27

28

29

30

1 da, na primjer, kao što je bio slučaj u predmetu *Brđanin*, Pretresno vijeće je
2 naložilo da se podnese ne samo materijal prema pravilu 65ter (G), nego i sve
3 podneske u skladu sa pravilom 98 bis - i da to treba da se uradi prije završetka
4 izvođenja dokaza tužioca. Pretresno vijeće također konstatuje da u nekim
5 slučajevima Odbrana je zahtijevala da se podnese privremeni spisak svjedoka
6 istoga dana kada se završi izvođenje dokaza tužioca. Pretresno vijeće je
7 mišljenja da ono što zaista ima smisla u ovom pogledu je adekvatno vrijeme za
8 pripremu strana. Nalog Pretresnog vijeća daje dodatno vrijeme Odbrani u ovom
9 pogledu.

10 11. Odbrana tvrdi da je potrebno nedelju dana od usmene presude prema
11 pravilu 98bis i podnošenje podnesaka prema 65ter (G). Pretresno vijeće je
12 mišljenja da do donošenja usmene presude prema 98 bis Odbrana ima obavezu da
13 planira izvođenje dokaza na osnovu navoda i tačaka optužnice. To znači da će
14 Odbrana najveći dio svoje pripreme za izvođenje svojih dokaza obaviti prije
15 donošenja presude prema 98bis. Pretresno vijeće također konstatuje da je
16 nekoliko prekida, koji su bili planirani i neplanirani, da su se desili tokom
17 provođenja ovoga suđenja, a po mišljenju Pretresnog vijeća to vrijeme je trebalo
18 da bude iskorišteno za pripreme. Nakon donošenja presude prema pravilu 98bis,
19 Odbrana će biti u situaciji da ocijeni do koje mjere su njene pripreme
20 nepotrebne. Nažalost, ovo je životna činjenica i tako nešto se dešava pred ovim
21 Sudom. Adekvatno obavljani planovi za izvođenje dokaza Odbrane mogli bi
22 adekvatno i primjereno biti izvedeni u vremenu koje je određeno ovim nalogom,
23 zapravo, u okviru od dva dana. Pretresno vijeće konstatuje da prema podnesku
24 prema pravilu 65ter (G) ovo nije konačni proizvod, nego da je to tek početak

25

26

27

28

29

30

1 procesa koji će biti dovršen na konferenciji koja će se odvijati prije početka
2 izvođenja dokaza Odbrane.

3 12. Pretresno vijeće je ponovno razmotrilo svoj nalog o rasporedu za
4 zakazivanje konferencije koja će prethoditi početku izvođenja dokaza Odbrane i
5 nalaže da se ta konferencija održi u petak, 7. jula, dva dana nakon podnošenja
6 podneska Odbrane prema pravilu 65ter (G), da bi Pretresno vijeće imalo dovoljno
7 vremena da pročita i razmotri podnesak.

8 13. Uvodna riječ Odbrane treba da se održi u utorak, 11. jula, a
9 izvođenje dokaza Odbrane će početi istoga dana. To znači da će Odbrana imati
10 dovoljno vremena da izvrši bilo kakve promjene na spisku svjedoka, a koje mogu
11 proizaći kao rezultat konferencije koja se održava prije početka izvođenja
12 dokaza Odbrane. Pretresno vijeće nalaže Odbrani da osigura da u potpunosti
13 iskoristi nedelju vremena tako što će pozvati dovoljan broj svjedoka koji će
14 popuniti ono vrijeme koje je na raspolaganju. Odbrana će osigurati da posljednji
15 svjedok završi svoj iskaz u petak, 14. jula, kako se to ne bi nastavilo i
16 produžilo nakon ljetnog odmora suda.

17 14. Pretresno vijeće konstatuje da je podnesak Optužbe... u kojem se
18 traži najmanje 12 dana za pripremu prvoga svjedoka Odbrane. Prema ovome
19 revidiranom rasporedu vrijeme koje tužilac ima za pripremu za prvog svjedoka
20 Odbrane je pet dana nakon podnošenja podneska prema pravilu 65ter. U svjetlu ove
21 činjenice, prvi...

22 PREVODITELJICA: Prevodioci nisu uspjeli da dovrše prevod ovoga naloga.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 /nedostaje simultani prijevod/

2 G. BLACK: [simultani prijevod] Tužilac je podnio odgovor na ovaj zahtjev
3 ovoga prijepodneva. Ja sam uputio jedan primjerak Vijeću. U svakom slučaju, on
4 je već u sistemu i nadam se da ćete ga dobiti u normalnoj proceduri.

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

ponedjeljak, 19.06.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 Časni Sude, mi smo nekoliko puta postavili pitanje u odnosu na ove
2 činjenice. Mi smo pokrenuli isto pitanje sa kolegama iz Odbrane i vjerujem da
3 ćemo biti u situaciji da nešto podnesemo danas - konačnu verziju dokumenta.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

5 G. BLACK: [simultani prijevod] Sljedeće pitanje: tužilac je sada u
6 situaciji da ukloni sa spiska dva svjedoka. Svjedok MM-017 više nije potreban,
7 imajući na umu svjedočenje ostalih svjedoka, a svjedok MM-045 također će biti
8 skinut sa spiska. On je odbio da svjedoči zato što se isuviše plaši.

9 Pod četiri, časni Sude. Mi smo u situaciji da prihvatimo sve ono što je
10 predloženo da se skine kao zaštitna mjera privatne sjednice, a kao što je časni
11 Sud rekao, a to se može pročitati u transkriptu tokom unakrsnog ispitivanja u
12 vezi sa nekim dijelovima koji su bili objavljeni, a odnosilo se na svjedoka MM-
13 080. Mi se slažemo sa time.

14 Peto pitanje odnosi se na materijale prema pravilu 92bis. Časni Sude,
15 materijali prema pravilu 92bis se odnose na određeni broj svjedoka i mislim da
16 se radi o nekih pet svjedoka, i to je već u Sekretarijatu i dodjeljuju im se
17 brojevi. Još dva svjedoka... /nedostaje simultani prijevod/

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi ne očekujete od Vijeća da uradi
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bilo šta u vezi sa materijalima prema pravilu 92bis. Nisam siguran da sam dobro
2 shvatio šta hoćete da kažete. Rekli ste da su ti materijali u Sekretarijatu?

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Izvinjavam se. Mogu da razjasnim.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] /prijevod engleskog transkripta:

5 "Molim, učinite to."/

6 G. BLACK: [simultani prijevod] Procedura je sljedeća: nakon što
7 Pretresno vijeće usvoji ove dokaze prema pravilu 92bis, u tom trenutku oni se
8 uvrštavaju u elektronski sistem. Tada se obavještava Sekretarijat, a onda se
9 dodjeljuju brojevi tim dokumentima. To je tehnička stvar. Svi ovi materijali
10 prema pravilu 92bis su već u spisu i samo je pitanje da im se odrede brojevi
11 dokaznih predmeta. I nema više podnesaka prema pravilu bis ili bilo čega te
12 vrste. To je bilo samo jedno proceduralno pitanje.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

14 Znam da ste ustali, gospodine Milovančeviću. Dat ću Vam za nekoliko
15 trenutaka riječ.

16 Izvolite, gospodine Milovančeviću.

17 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude. Dva pitanja bih pokrenuo. Jedno vrlo
18 kratko: mi u našem podnesku... mi smo molili preispitivanje rasporeda daljeg
19 rada. Mi smo stavljali konkretne predloge, moleći da se o tome održi rasprava, i
20 žalimo što ta rasprava nije održana, što nam nije data mogućnost da mi se o tome
21 izjasnimo. To je jedna stvar.

22 Druga stvar: mi smo sada u situaciji da upoznamo Sudsko veće sa jednim
23 problemom koji mi imamo. Ovaj raspored koji ste vi odredili potpuno zavisi od
24 jedne činjenice koja je van našeg uticaja. Mi smo ovde, časni Sude, punih pet
25 meseci i gotovo deset dana. Do ovog trenutka nije nam isplaćena ni jedna
26 dnevnicica. Vi ste doneli odluku... Nama je žao da moramo da pokrećemo ovo
27 pitanje, ali ono se direktno odnosi na mogućnost našeg daljeg rada. Vi ste

28

29

30

1 doneli odluku 31. marta o korekciji onoga što je odlučio Sekretarijat. To je
2 promjenjeno tek 21. aprila odlukom Sekretarijata. To što nam poslednje dve plate
3 nisu isplaćene, to je nešto na šta smo mi navikli. Kažu, treba im vremena da se
4 preračuna sa dolara na evro ili obrnuto. Imali smo sastanke pre više od mese...
5 Uputili smo podnesak pre mesec dana, pa smo dobili pismeni odgovor, pa smo po
6 zahtevu Sekretarijata otišli na jedan sastanak gde su nas smirili usmenim
7 objašnjenjem da imaju posla i mnogo timova Odbrane.

8 Međutim, časni Sude, u ovom trenutku mi smo u poziciji da mi financiramo
9 Sekretarijat. Troškovi dnevnice koje su nam priznate i koje bi trebalo da
10 primimo služe nam za život ovde. Pet meseci mi nijednu jedinu nismo videli.
11 Plate nam kasne. Rad našeg istražitelja je vezan za isplatu ovih razlika što sve
12 nije realizovano. I to je nešto što direktno se odražava na ovaj dalji plan rada
13 Sudskog veća.

14 Ja sam svestan toga da, časni Sude, da ovo što vam pominjem nema nikakve
15 veze sa vama i mi ovo nismo pominjali do ovog trenutka jer nas je jednostavno
16 bilo sramota da vas opterećujemo tim detaljima, ali, jednostavno, mi smo
17 profesionalci. Kao i svi u ovoj sudnici ovde, mi ovo radimo ne kao volonteri,
18 kao dobrovoljci, mi od ovoga živimo i bilo bi dobro ako ovo pitanje može da se
19 reši da bi mi mogli da nastavimo naš posao.

20 Hvala vam.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ova pitanja koja je pokrenuo prvo
22 gospodin Black - da li Odbrana ima neki komentar u vezi sa uklanjanjem
23 materijala koji je izrečen na privatnoj sjednici, a koji se odnosio na svjedoka
24 MM-080? Ja mislim da je Vijeće razdijelilo stranama dijelove iskaza toga
25 svjedoka, a za koje je Vijeće smatralo da ne bi trebalo da bude na privatnoj
26

27

28

29

30

1 sjednici i da bi trebalo da budu uklonjeni.

2 Da li imate neke komentare, gospodine Milovančeviću?

3 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, možemo li se o tome izjasniti naknadno u
4 kratkom roku, o tom pitanju koji... po ovim pitanjima koje je kolega Whiting
5 pomenuo?

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro.

7 U tom slučaju pređimo na pitanja koja ste Vi pokrenuli. Ja sam imao
8 utisak, gospodine Milovančeviću, da nakon Vaših podnesaka da smo čuli neke
9 razgovore u sudnici o promjeni rasporeda. 16. juna razgovarali smo o tome. Nismo
10 čuli nikakve dalje podneske o tome šta ste htjeli da uradimo. Mi pretpostavljamo
11 da ste nam rekli sve što je bilo potrebno da nam kažete i na osnovu toga smo
12 krenuli u izradu tog naloga.

13 A što se tiče vaših honorara, ja ne znam da li ima ičega što bi za Vas,
14 gospodine Milovančeviću, moglo da uradi ovo Vijeće. Kao što ste ispravno rekli,
15 to nije pitanje koje je u direktnoj vezi sa nama. Mi smo se bavili tim pitanjem
16 kada ste podnijeli podnesak o tome kako Sekretarijat posluje sa vama, a to je
17 procjena vaših honorara. I mi smo o tome izdali nalog. Mogu jedino da sugerišem
18 da nastavite kucati na njihova vrata i tražiti od njih da vam plate. Kažite im
19 da ne možete nastaviti sa svojim radom ako vam ne plate.

20 Ja ne znam šta još da Vam kažem. A ako se vratimo na nalog o rasporedu,
21 mislim da moramo da prihvatimo da moramo nastaviti sa ovim slučajem, sa ovim
22 predmetom. Ne možemo ga odlagati dalje nego što je već bio odložen. Mi smo već
23 imali jedan određeni broj odlaganja i važno je da to finaliziramo čim prije i to

24

25

26

27

28

29

30

1 je razlog zašto smo izdali taj nalog. Niste samo Vi pod pritiskom, svi su pod
2 pritiskom. Tužilac je također pod pritiskom, i Vijeće. Svi smo pod pritiskom.
3 Mislim da je to rizik ovoga posla i mi moramo da se nosimo sa njime. Samo
4 trenutak.

5 Hvala Vam. Mislim da smo završili, iscrpili sva pitanja koja su
6 pokrenuta i da možemo pozvati sljedećeg svjedoka.

7 [Obrana se savjetuje]

8 [Suci vijećaju]

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Whiting /u
10 engleskom transkriptu: "Black"/.

11 G. BLACK: [simultani prijevod] Nismo predvidjeli da će tako brzo početi
12 svjedočenje ovog svjedoka. Predvidjeli smo da on počne svjedočiti tek sutra
13 prijepodne, tako da ćemo danas imati kratak dan.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Onda nemamo drugog izbora nego da
15 prekinemo sa radom.

16 Vi ste pritisnuli mikrofona, gospodine Milovančeviću. Imate nešto da
17 kažete?

18 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, samo sam želeo kratko da nešto objasnim da
19 ne bude nesporazuma.

20 U petak, 16-og, o ovom rasporedu nismo raspravljali. Mi smo očekivali da
21 ćemo dobiti priliku da kažemo bilo koju reč o tome. Tužilaštvo je reklo svoju
22 reč. Mi nismo kao strana konsultovani uopšte.

23 Hvala vam.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vijeće je čulo šta imate da kažete,
2 gospodine Milovančeviću. Hvala Vam.

3 Izgleda da smo došli do kraja današnjeg radnog dana.

4 Ne zaboravite, gospodine Milovančeviću, da Odbrana treba da kaže svoj
5 stav o svjedoku MM-080 odmah na početku sjednice sutra ujutro i onda možemo da
6 odlučimo da li da ukinemo status "privatne" sa tih dijelova sjednice kada se
7 radi o tom iskazu.

8 Sud prekida sa radom. Vidimo se sutra u 9 ujutro.

9 ... Sjednica završena u 11.47h.

10 Nastavak zakazan za utorak,

11 20.06.2006. /u 09.00h/.

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30